

**EVOLUȚIA INDICATORILOR DE MĂSURARE
A IMPACTULUI REZULTATELOR ȘTIINȚIFICE
(de la bibliometrie la altmetrie)**

CZU: 001.818:002.2

*Olesea DOBREA, masterandă, Facultatea Jurnalism
și Științe ale Comunicării*

În cadrul comunității științifice mondiale, pe zi ce trece, tot mai multe lucrări sunt publicate în diverse domenii. În acest context, se conturează necesitatea creării și utilizării unor instrumente care să faciliteze accesul la informațiile necesare, dar mai ales să indice calitatea materialelor în ceea ce privește proveniența, eficiența și relevanța lor în domeniul la care doresc să contribuie.

Evaluarea performanței cercetării științifice reprezintă o sarcină importantă astăzi, în epoca digitizării, a accesului liber la informații și a diversificării rețelelor specializate. Societatea Informațională formează un mediu valoric absolut nou, transformând cunoștințele și informația în resursa de bază a progresului social. În contextul exploziei informaționale, fie că vorbim despre producția științifică a unui cercetător sau despre cea a unei instituții, regiuni ori a unei țări, analiza productivității științifice a devenit o necesitate a lumii actuale. În vederea soluționării acestei probleme, s-au dezvoltat scientometria, bibliometria, informetria și mai nou altmetria, discipline ce au drept scop măsurarea rezultatelor științei. Ultimul deceniu se caracterizează prin schimbări dinamice și majore în sfera informațională a comunicării științifice.

Printre cele mai importante caracteristici ale comunicării științifice moderne se numără: nivelul înalt de dezvoltare a tehnologiilor informaționale și comunicaționale; eliminarea barierelor dintre comunicarea formală și nonformală; schimbarea abordărilor vizavi de noțiunea de publicare, acces deschis; știința deschisă cu toate componentele ei (flux de lucru deschis, date deschise, metodologie deschisă, evaluare deschisă, cod deschis, infrastructuri deschise, știința participativă

etc.); datele de cercetare; crearea spațiului virtual științific (colaborare virtuală, comunități virtuale, comunicare online etc.); crearea și dezvoltarea infrastructurii științifice virtuale (biblioteci electronice, edituri, reviste, arhive, repozitorii instituționale etc.), utilizarea tehnologiilor și dispozitivelor mobile. În acest sens, a fost realizat un studiu care a presupus determinarea etapelor în evoluția indicatorilor tradiționali (bibliometrici) și/sau alternativi (altmetrici) de măsurare a impactului publicațiilor științifice. Astăzi, observăm un salt de la paradigma tradițională la cea a comunicării digitale, care potrivit lui Boll, este un salt foarte important atât pentru știință, cât și pentru biblioteci, comunicarea științifică și bibliotecile fiind întotdeauna interdependente. Mediul informațional modern al comunicării științifice contribuie la implementarea unor noi tipuri de colaborări între oamenii de știință, edituri și bibliotecari, și la dezvoltarea unui nou rol pentru bibliotecari.

Evaluarea cercetării este foarte importantă atât pentru comunicarea științifică, cât și pentru determinarea cheltuielilor instituțiilor de cercetare. În acest scop, trebuie să fie luate în calcul măsurările privind productivitatea științifică, factorul de impact al revistelor, citarea publicațiilor ș.a. În legătură cu evaluarea impactului publicațiilor științifice, la nivelul UE se examinează opțiunile de politică vizând încurajarea măsurilor în favoarea îmbunătățirii accesului la informațiile științifice și a conservării acestora în era digitală. În aceste condiții, problema principală rămâne a fi constituirea unui sistem de identificare științifică și măsurarea impactului social al conținutului științific bazat pe diverse metode de comunicare științifică (tradițional, electronic și hibrid).

Este inevitabil de a combina diferite abordări existente pentru evaluarea rezultatelor cercetării științifice: *evaluarea experților* (recenzii, părerile experților și redactorilor științifici), *indicatori bibliometrici* (numărul de publicații, citarea acestora, factorul de impact al revistei, indicele Hirsch al autorului) și *accesul la rețele* (webometria și altmetria). În literatura de specialitate străină, se observă o intensificare a abordărilor privind utilizarea indicatorilor de măsurare a impactului cercetării științifice, se discută activ problema utilizării datelor bibliometrice și altmetrice la evaluarea contribuției științifice a unui cercetător științific. În perioada 2015-2019, au fost efectuate atât cer-

cetări fundamentale, studii care au avut drept scop dobândirea cunoștințelor noi în formularea de noi ipoteze, cât și cercetări aplicative, care au urmărit acumularea de noi cunoștințe în vederea soluționării unor probleme practice. Astfel, nevoia de metrice tradiționale și alternative în serviciile de informare, politicile științei și managementul cercetării au devenit recunoscute pe larg. Aplicarea cu succes a metodelor de evaluare a impactului rezultatelor științifice a contribuit semnificativ la creșterea popularității acestora.

Delimitarea etapelor ciclului de viață a unei publicații științifice are un rol important în organizarea eficientă a muncii și a timpului cercetătorului, în sporirea calității materialelor publicate, în perfecționarea abilităților de scriere și ordonare a activităților tuturor actorilor implicați în proces. Știința, în majoritatea cazurilor, este o activitate colectivă, iar fără o interacțiune între membrii comunității științifice, producerea de cunoștințe științifice poate să se stopeze sau să facă posibilă dublarea excesivă a producției științifice. Deci, publicarea științifică este un sistem comunicațional necesar comunității științifice pentru a-și valida rezultatele cercetărilor științifice, precum și pentru a informa comunitatea academică sau publicul larg despre ele.

Recomandat

Nelly ȚURCAN, dr. hab., prof. univ.